

Het zesde Wereldcongres Seksuologie in Washington, mei 1983. Een paar persoonlijke indrukken en ervaringen

A. Koos Slob*

Na wat brieven en telefoontjes was het gelukt de Engelse versie van de film 'Liefde op Leeftijd' bij welks produktie ik nauw betrokken was, geaccepteerd te krijgen door de organisatoren van het congres. De vertoning was bovendien geprogrammeerd in een plenaire zitting met als onderwerp 'Sexuality in adulthood and old age'. Deze première was voor mij een reden om gespannen en ietwat nerveus naar het congres te gaan.

Ik wil u niet vermoeien met een uitpuittend verslag van alles wat er gebeurde, maar wil op verzoek van de redactie volstaan met een paar voor mij opmerkelijke dingen te vertellen.

Op de maandagavond stond van 8 tot 11 aangekondigd: *MEDIA EXTRA VAGANZA*, met als ondertitel *Something old, something new, something borrowed, something blue*. Wat het precies zou zijn, wist ik niet; iets met porno begreep ik wel uit gesprekken met mensen in de wandelgangen. Het bleek een grote twee-uur-lange-filmshow te zijn van stukjes uit klassieke, erotische films (begin van deze eeuw) tot en met filmbeelden uit de meest recente Amerikaanse pornofilms. Een soort collage van erotische en pornofilms dus. Zeker in verband met de discussie over dit onderwerp in ons land van de laatste jaren, iets dat mij bezighoudt. Daarmee bedoel ik vooral mijn eigen plaatsbepaling in de polemiek tussen enerzijds de felle tegenstand(st)ers die het verboden lijken te willen hebben, en anderzijds de voorstand(st)ers die het totaal vrij lijken te willen laten. Ik heb nog geen evenwichtige mening. Terug naar maandagavond. Voor mij was het meest verrassende moment toen de film stopte en er op het grote podium een vijftiental vrouwen en mannen achter een lange tafel plaatsnamen. Sommigen herkende ik direct als actrices en acteurs die ik zojuist nog in een stukje pornofilm had bezig gezien! Een heel gekke en schokkende ervaring; zo dichtbij ineens en zo reëel. Verder waren er nog wat bonzen van de Amerikaanse pornofilmindustrie, de 'American Adult Film Association'. Tussen dit forum en mensen in de zaal (een paar honderd waren er) ontspon zich een levendige discussie over de 'betekenis' en de 'gevaren' van de pornografie in onze cultuur. Dat ging er soms stevig aan toe. Ook vertelden acteurs en actrices over hun ervaringen in deze filmwereld.

Hoewel de mensen in het forum het idee trachtten te pushen dat in zekere mate

* Medisch fysioloog, afdeling Endocrinologie, Groei en Voortplanting, Faculteit der Geneeskunde, Erasmus Universiteit Rotterdam.

ook ideële motieven een rol speelden bij hun werk, bleek toch overduidelijk dat ze voornamelijk datgene maakten waar vraag naar was, dus wat geld opbracht. Met andere woorden, als er een goede 'markt' zou zijn voor 'harde' of 'kinder'-porno (wat we gezien hadden was voornamelijk 'zacht') had ik sterk de indruk dat ze dat dan ook zouden maken. Misschien niet de daar aanwezige acteurs en actrices, maar wel de producers etc. Erg principieel kwamen ze niet bij mij over. Het was overduidelijk dat ze blij waren op het congres officieel aanwezig te zijn en dat er zo voor het eerst openlijk een dialoog tussen de 'pornomensen' en de 'seksuologen' op gang gekomen was. In zekere zin beschouwden zij het als een erkenning van hun werk.

Een tweede opmerkelijke ervaring had ik twee avonden later. Er was op het mededelingenbord aangekondigd dat er een soort party was voor congresgang(st)ers die wat meer wilden weten over surrogaat-partners. Het was georganiseerd door de 'Organisation of Sex Surrogates'. Wat was dat nou? Ik had wat fantasieën en ideeën uit het werk van Masters en Johnson, maar precies wist ik het niet. Dus er op af. Drie hotelkamers, de verbindingseuropen, boordevol met mensen. Rode en witte wijn en hier en daar wat zoutjes. Een mevrouw suggereerde dat we eerst naar een film over hun werk zouden kijken, over tien minuten zou die opnieuw vertoond worden. Even later zitten we ongemakkelijk op een bed naar de film te kijken. Fascinerend wat die mensen doen. In nauwe (telefonische) samenwerking met een therapeut(e) werken deze sex surrogates met cliënten. De mannelijke en vrouwelijke cliënten zijn alleenstaand en hebben problemen met het aangaan van relaties, zijn vaak erg verlegen of bang. De sex surrogate is dan iemand waarmee ze kunnen 'oefenen' en die hen op hun gemak stelt. Sommigen werken zowel met mannelijke als met vrouwelijke cliënten, anderen alleen met mannelijke. De sex surrogates zijn voornamelijk vrouwen. Ze krijgen een drie maanden durende opleiding, tevens is er scholing door het regelmatige contact met de psycho-therapeut(e) van de cliënt(e). Heel indrukwekkend vond ik de filmbeelden van een sex surrogate die werkte met een jongen die vanaf de hals verlamd was en door een ijzeren long in leven werd gehouden. Ook de beelden van het werken met een in mijn ogen ongelooflijk dikke (en voor mij onaantrekkelijke) man staan me nog helder voor de geest. Als je zo iets kunt, vind ik dat heel bijzonder, heel integer. Dat was ook de indruk die ik kreeg uit het praten met deze therapeuten, want zo wil ik de sex surrogates nu noemen. Hoe anders was het geworden toen ik deze mensen had ontmoet, in vergelijking tot de fantasieën die ik had toen ik naar de party op weg ging.

Tot slot wil ik u nog vertellen dat mijn korte inleiding en de vertoning van de film 'Love in later Life' naar wens verliepen. Velen vertelden me dat ze de film erg

goed (bruikbaar) vonden. De zakelijke 'onderhandelingen' resulteerden erin dat twee Amerikaanse firma's (Focus International New York en Multi Media Center San Francisco) momenteel de film verkopen en/of verhuren in de Verenigde Staten.

Al met al ben ik blij dat ik gegaan ben. Een duur congres, té duur vind ik. Er was niet eens een boek(je) met samenvattingen van de vele (soms wel, maar vaak ook niet zo boeiende) voordrachten. Ook was er geen simultane vertaling (was wel toegezegd!) van de lezingen en voordrachten in Spaans en Frans, hetgeen velen dupeerde.

Ik wil eindigen met de '*Fundamentele Seksuele Rechten*' (Basic Sexual Rights) zoals die op grote vellen papier verspreid werden op het congres. Bijna elk punt geeft mijns inziens stof tot nadenken.

1. De vrijheid van elke seksuele gedachte, fantasie of verlangen.
2. Het recht op seksueel amusement, overal vrij verkrijgbaar, met inbegrip van duidelijk seksuele zaken die te maken hebben met het volledige gebied van seksueel gedrag.
3. Het recht niet te worden blootgesteld aan seksuele zaken of gedrag.
4. Het recht op seksuele zelfbepaling.
5. Het recht op uitzoeken van en bezig zijn met seksuele activiteit met onderling goedvinden.
6. Het recht om bezig te zijn met seksuele daden of activiteiten van welke aard dan ook, uitgezonderd daden zonder onderling goedvinden, geweld, gevangenschap, dwang of bedrog.
7. Het recht op privé seksueel gedrag zonder vervolging, veroordeling, discriminatie of sociale interventie.
8. De erkenning door de gemeenschap dat ieder mens, met of zonder partner, het recht heeft een bevredigend socio-seksueel leven na te streven, zonder politieke, gerechtelijke of religieuze bemoeienis; tevens moeten er in de samenleving mechanismen zijn waar de gelegenheid voor socio-seksuele activiteiten beschikbaar zijn voor: gehandicapte mensen; chronisch zieke mensen; mensen in gevangenissen, in ziekenhuizen of in inrichtingen; en mensen die in het nadeel zijn vanwege leeftijd, gebrek aan lichamelijke aantrekkelijkheid, of gebrek aan sociale vaardigheden; de armen en de eenzamen.
9. Het fundamentele recht van alle mensen die seksueel niet optimaal functioneren om te beschikken over niet-oordelende gezondheidszorg.
10. Het recht om bevruchting te regelen.